

Kotoutumisen tukena

Vinkkejä Punaisen Ristin osastoille
alkuvaiheen kotoutumisen tueksi

Punainen Risti

Sisältö

STARTTIPAJA ALOITTAÄ YHTEISTYÖN ERI TOIMIJOIDEN KESKEN.....	4
ARJEN APU AÜTTÄÄ UUSIA KUNTAAN MUUTTAJIA.....	6
KOTISEUTUKUMMI TUTUSTUTTAÄ UUEDELLE PAIKKAKUNNALLE.....	8
TURVALLISUUSOPAS-KOULUTUS TÄYDENTÄÄ ARJEN APU -KOULUTUSTA	10

Kotoutumisen tukena

Vinkkejä Punaisen Ristin osastoille
alkuvaiheen kotoutumisen tueksi

Taitto Henna Eskelinen
Kannen kuva Jarkko Mikkonen

© Suomen Punainen Risti 2018

Johdanto

PUNAINEN RISTI toimii maahan muuttaneiden kotoutumisen tukena monin eri tavoin. Kotoutumista tuetaan erilaisella toiminnalla ja kotoutujat toivotetaan myös tervetulleeksi Punaisen Ristin vapaaehtoistoimintaan. Kotoutumista tukeva toiminta alkaa jo vastaanottokeskuksissa ja jatkuu kuntaan siirtymisen jälkeen. Tuen tarve voi olla erityisen suurta kuntaan muuttaessa. Punaisen Ristin osasto voi auttaa järjestämällä esim. Starttipajan, Kotiseutukummi- ja Arjen apu -toimintaa sekä Turvallisuusopas-koulutusta vapaaehtoisille.

ALKUVAIHEEN kotoutumisen tuen muotoja voi jatkokehittää tulevana vuosina. Tässä esiteltävät toiminnan muodot on kehitetty Starttivoimaa-hankkeessa vuosina 2016-2018. Hanketta on tukenut Euroopan unionin turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto.

LISÄTIETOJA: Punaisen Ristin piirien monikulttuurisuustoiminnan kehittäjät.

Harri Mäenpää

Leena Koskela

Starttipaja aloittaa yhteistyön eri toimijoiden kesken

STARTTIPAJA kokoaa yhteen kunnan viranomaisia ja kolmannen sektorin edustajia keskustelemaan maahan muuttaneiden kotoutumisen tukeen liittyvistä asioista. Toimijoilla ei tarvitse olla vielä olemassa olevaa kotoutumista tukevaa toimintaa: tavoite on herättää ajatuksia ja verkostoitua.

Näin järjestät Starttipajan:

- 1) Ota yhteys kunnan kotoutumisesta vastaavaan työntekijään toiminnan tarpeen kartoittamiseksi.
- 2) Ehdota Starttipajan pitämistä
- 3) Kutsu Starttipajaan eri yhteistyötahoja (sotejärjestöt, muut järjestöt & seurakunnat). Pajassa tarkastellaan kunnan kotouttamistoimintaa viranomaisten kanssa. Näin mahdollistetaan yhteistyö kunnan kanssa alusta alkaen.

Starttipajan sisältö (kesto n. 2 h)

- 1) Osallistujat/kutsuttavat valitaan yhdessä viranomaisen kanssa. Näin identifioidaan potentiaaliset toimijat.
- 2) Järjestetään tarjoilut (kahvi, tee, pientä purtavaa).
- 3) Kunnan edustajan tervehdys ja alkupuheen vuoro teemaan liittyen.
- 4) Punaisen Ristin tervehdys ja rooli paikkakunnalla.
- 5) Esitellään järjestötarjotin ja ohjeistetaan sen käyttöön (tarjotin pohjia voi tilata ilmaiseksi Punaisen Ristin verkkokaupasta, nimellä 'kotoutumistarjotin').
- 6) Osallistujat jaetaan pienryhmiin ja annetaan apukysymykset järjestötarjottimen täyttöön:
 - Mitä yhdistyksenne/seuranne jo tekee tällä hetkellä? Kyseessä ei tarvitse olla kotouttamistoimintaa vaan yhdistyksen/seuran oma toiminta, johon kaikki voivat osallistua.
 - Pohtikaa, mihin kotoutumiskaaren vaiheeseen toimintanne kuuluu.
 - Pohtikaa, miten mahdollistatte, että maahan muuttaneet pääsevät mukaan toimintaan.
 - Pohtikaa, millaista tukea tai koulutusta tarvitaan. Jatkotyöstönä voi pohtia, kuka tukea voi tarjota ja mistä tuki saadaan.
 - Toiveet kotoutumista edistäville toimintoihin puolin ja toisin.
- 7) Vastaukset kirjataan järjestötarjottimelle. Järjestötarjotin kokoaa yhteen kunnassa tapahtuvaa toimintaa. Vastauksia hyödyntäen kunnassa on helpompi edistää kotoutumista kaikkien toimijoiden kesken.
- 8) Jonkun on hyvä olla tilaisuudessa vetovastuussa ja kiittää pienryhmissä ohjaamassa tarpeen mukaan tarjottimen täyttöön.
- 9) Loppuun yhteenveto ja jatkosta sopiminen – sovitaan ja kirjataan seuraavat askeleet, kuka tekee ja mitä.

Tero Tuohino

JÄRJESTÖJEN KOTOUTUMISTARJOTIN

Punainen Risti

Järjestö: **Starttipaja KAITALAHTI**

Paikkakunta: **KAITALAHTI**

Pvm: **12.4.2018**

VIRANOMAISET

- Turvapaikanhakijoiden vastaanoton ohjaus
- Kotouttamistyö

Viranomaisten tukea →

- sopimuksia
- vuoropuheluita
- suunnitelmia
- yhteistyötä
- tiedotusta

Kolmannen sektorin tukea ja osallistumisen paikkoja →

JÄRJESTÖT

- Turvapaikanhakijoiden tukitoiminta
- Kotoutumista tukeva toiminta

Perustietoa Suomesta kaikille maahan muuttaville

- Kaitalahden sosiaalitoimi**, mm.
- Päivähoitoasiat
 - Terveydenhoito
 - Vuokrasopimusasiat

Alkukartoitus / TE-toimisto tai kunta

- KELA**
- Toimeentulotuen maksaminen

Kotoutumis-suunnitelma / TE-toimisto tai kunta

- TE-toimisto**
- Kotoutumissuunnitelma
 - Kotoutumiskoulutus

Työvoimapolitiittinen tai omaehtoinen kotoutumiskoulutus

LUONNON YSTÄVÄT

- * Luontoreitteihin tutustuminen,
- * Kalastus- ja retkeilykäytäntöihin tutustuminen

MARTAT

- * Letun paisto
- * Kerhot kerran kuukaudessa
- * Ruokakurssit

SPR

- * Arjen apua, kaupassakäynnit
- * Asumisapua; saunan käyttö, lähipalvelut, turvallisuus)
- * Ystäviä osaston kautta

SEURAKUNTA

- * Lähimmäispalvelu, esimerkiksi lenkkiseura
- * Lapsille: Päiväkerho
- * Perheille: perhekerho

MLL

- * Ystäviä maahanmuuttajaideille
- * Perhekahvilat
- * Perhekummitoiminta perheille, jotka kaipaavat tukea
- * Lastenhoitotoiminta

KAITALAHDEN PALLOSEURA

- * Ohjattua seuratoimintaa kaiken ikäisille
- * Mahdollisuus koulutusta valmentajaksi

TYTTÖJEN TALO

- * Harrastustoiminnat
- * Yhteisö
- * Työkokeilut
- * Vertaisten kohtaamispaikka

1

Varhaisen kotoutumisen toimintamuodot

2

Maahan muuttaneet mukana toiminnassa tekijöinä

3

Kaikille avoin yhdenvertainen toiminta

Arjen apu auttaa uusia kuntaan muuttajia

ARJEN APU on toimintamuoto, jossa Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoiset auttavat uusia kuntaan muuttajia.

Esimerkki Arjen apu -toiminnasta:

VAPAAEHTOISET tapaavat kotoutujaa kolme kertaa. Ensimmäisellä tapaamiskerralla vapaaehtoiset tapaavat uuden tulijan hänen/heidän kotonaan ja tapaamisessa käydään läpi kotiin ja asumiseen liittyviä asioita. Toisella kerralla tutustutaan yhdessä lähiympäristöön ja kauppoihin. Kolmannella kerralla voidaan tutustua yhdessä johonkin harrastusmahdollisuuteen tai muuhun toimintaan.

TAPAAMISTEN tueksi on käytössä tarkistuslista, joka auttaa hahmottamaan yhdessä läpikäytäviä asioita. Arjen apu -ohjeistus on viitteellinen. On tärkeää huomioida paikkakuntaan kohtaiset tarpeet ja oivaltaa, että toiminta saa muokkautua matkan varrella ja tarpeiden mukaisesti.

Vapaaehtoiset:

- Perekäytetään tehtävään.
- Auttavat arjen asioissa ja esittelevät alueen lähiympäristöä toiveiden ja tarpeiden mukaan.
- Puhuvat suomea.
- Ovat sitoutuneet vaihtoluovollisuuteen.
- Eivät saa palkkaa tekemästään vapaaehtois-toiminnasta.

Liisa Takala

VAPAAEHTOISILLA ei ole vastuuta virallisten asioiden hoitamisesta, vaan se kuuluu kotoutujalle itselleen ja viranomaisille. Vapaaehtoiset tukevat asioiden etenemisessä, mutta eivät tee asioita kotoutujan puolesta. Vapaaehtoiset eivät tee viranomaisille tai kuntaan muuttavalle itselleen kuuluvia asioita, kuten:

- asioi virastoissa
- kuljeta ihmisiä
- täytä lomakkeita, sopimuksia tai hakemuksia
- hoida pankkiasioita
- tee kotitaloustöitä
- lainaa rahaa
- hoida lapsia
- hoida lääkäri- tai apteekkiasioita.

VAPAAEHTOISET voivat ohjata ja neuvoa eteenpäin, mistä apua ja tukea löytyy, jos yllä mainitut asiat nousevat esille.

Vinkkejä ja ohjeita Punaisen Ristin osastolle:

- 1) Selvitä, onko Arjen apu -toiminnalle kysyntää omalla paikkakunnalla.
- 2) Päätä kuka tai ketkä ryhtyvät Arjen apu -yhteyshenkilöiksi tai toimintaryhmän vetäjiksi. Toiminnalla on oltava vastaava vapaaehtoinen.
- 3) Rekrytoi avoimesti uusia vapaaehtoisia mukaan.
- 4) Järjestä Arjen apu -koulutus.
- 5) Sovi yhteistyöstä kunnan ja/tai vastaanottokeskuksen kanssa ja sopikaa yhteiset pelisäännöt toiminnalle.
- 6) Tee yhteistyötä myös muiden toimijoiden kanssa paikkakunnalla.
- 7) Muista huolehtia vapaaehtoisten jaksamisesta, järjestä yhteistapaamisia ja virkistystä.

Kotiseutukummi tutustuttaa uudelle paikkakunnalle

KOTISEUTUKUMMI-TOIMINTA on suunnattu niille maahan muuttaneille, jotka eivät tarvitse varsinaista arjen apua. Maahan muuttanut tutustuu toiminnan kautta uuden paikkakuntansa toimintamahdollisuuksiin ja saa näin valmiuksia löytää tarvitsemansa palvelut jatkossa itsenäisesti. Vapaaehtoiset tapaavat uusia kuntalaisia ja esittelevät heille kotiseutua kiinnostusten ja tarpeiden mukaisesti. Uusille kuntalaisille kannattaa esitellä esim. seuraavat paikat:

- parhaat kaupat ja kirpputorit
- kirjasto
- eri virastot
- tärkeimmät bussireitit
- lenkkipolut, uimahallit, kuntosalit ja muut urheilumahdollisuudet
- sopivat leikki puistot.

Jarkko Mikkonen

JO PELKÄSTÄÄN liikkuminen uudella paikkakunnalla helpottuu, kun paikallinen on opastamassa helpoimmat reitit ja kulkemistavat. Jos vapaaehtoinen ei ole halukas sitoutumaan pitempikestoiseen toimintaan, hän voi osallistua uuden asukkaan kotoutumisen tukemiseen toimimalla kotiseutukummina keikkaluonteisesti. Tapaamisia voi olla yksi tai useampi, mutta kyse ei kuitenkaan ole pitkäkestoisesta ystävätoiminnasta. Kummitoimintaa voi markkinoida esimerkiksi vastaanotokeskuksen, monikulttuuristen kohtaamispaikkojen ja kunnan sosiaalitoimen kautta tai suomen kieltä opettavissa opilaitoksissa.

Näin käynnistät Kotiseutukummitoiminnan omassa osastossa:

- Rekrytoi vapaaehtoisia, jotka ovat kiinnostuneet keikkaluonteisesta vapaaehtoistoiminnasta.
- Perehdytä vapaaehtoiset Punaiseen Ristiin ja Kotiseutukummitoimintaan (2-3h).
- Markkinoi toimintamahdollisuutta em. yhteistyötahojen kautta.
- Muista huolehtia vapaaehtoisten jaksamisesta järjestämällä yhteistapaamisia ja virkistystä.

Turvallisuusopas-koulutus täydentää Arjen apu -koulutusta

TURVALLISUUSOPAS-KOULUTUS toteutetaan yhteistyössä paikallisen pelastusviranomaisen kanssa. Toimintamuodossa Suomen Punaisen Ristin Arjen apu -vapaaehtoiset oppivat tunnistamaan ennaltaehkäisevästi vaaran paikkoja Arjen apu -käynneillä maahan muuttaneiden kotona. Koulutus on kuusi tuntia kestävä kokonaisuus. Turvallisuusopas-koulutus muodostuu teorialuennoista ja alkusammutuskoulutuksesta.

Vapaaehtoiset:

- Maahan muuttaneen luona käydessä vapaaehtoinen voi ohjata turvallisuusasioissa omasta roolistaan käsin.
- On tärkeää muistaa, että vapaaehtoiset eivät ole viranomaisia.
- Vakavissa laiminlyönneissä vapaaehtoinen on yhteydessä viranomaiseen asian korjaamiseksi.

Pelastuslaitoksen osuus:

- palovaroittimen hankinta/sijoittaminen/testaus
- sammutuspeitteen käyttö ja hankinta
- tulipalon kehittyminen ja hätäilmoituksen tekeminen
- tilastojen mukaiset kodin vaaralliset paikat ja esteetön koti
- poistumisturvallisuus
- tulisijojen käyttö ja nuohous

Teija Soini

Vinkkejä ja ohjeita Punaisen Ristin osastoille:

Koulutus koostuu Punaisen Ristin osuudesta ja pelastuslaitoksen tuottamasta sisällöstä. Punaisen Ristin osuudessa käydään kertauksena läpi Punaisen Ristin periaatteet, vapaaehtoistehtävän luonne sekä vapaaehtoisten velvollisuuden ja oikeudet.

- 1) Ole yhteydessä paikalliseen pelastuslaitokseen ja ehdota koulutuksen järjestämistä. Eri alueilla pelastuslaitoksilla on erilaiset resurssit toteuttaa koulutuksia, siksi joissain tilanteissa yhteistyökumppanina voi olla myös paikallinen sopimuspalokunta.
- 2) Huomioi tilojen osalta alkusammutus: Myös ulkotila täytyy olla käytössä. Myös pelastuslaitoksilla voi olla koulutustiloja.
- 3) Muista budjetointi: Koulutusjärjestelyistä saattaa tulla kustannuksia osastolle.

**TURVAPAikka-,
MAAHANMUUTTO- JA
KOTOUTTAMISRAHASTO**

European unionin tuella

Punainen Risti